Graad 2

'n Grootboek met kort stories

AFRIKAANS

basic education
Department:
Basic Education
REPUBLIC OF SOUTH AFRICA

Boek 4

Stories in hierdie boek:

1 Goeie maats help mekaar 1

2 Dis my voëltjie 15

Hoe om hierdie Grootboek te gebruik:

U as onderwyser moet u voorberei om hierdie Grootboek tydens 'n gedeelde leesaktiwiteit aan die leerders bekend te stel. Gewoonlik werk die onderwyser tydens sulke aktiwiteite met die hele klas, maar indien u klas te groot is, behoort u eerder met 'n groep of 'n deel van die klas te werk. Maak seker dat al die leerders die Grootboek kan sien, sodat hulle die teks self sal kan lees. Tydens gedeelde leessessies leer die leerders hoe om:

- 'n boek te hanteer
- 'n boek vas te hou
- die bladsye om te blaai

Daarby word basiese begrippe - omslag, voorkant, agterkant en titel - vasgelê.

Die leesproses word ook gemodelleer, en die vaardighede wat die KABV voorskryf, word ontwikkel. Dit behels die volgende:

- die ontwikkeling van luister- en praatvaardighede
- die ontwikkeling van ontluikende leesvaardighede
- die ontwikkeling van dink- en redeneervaardighede deur die beantwoording van vrae oor die storie
- die ontwikkeling van skryfvaardighede deurdat gedeelde lees tot gedeelde skryf lei

Voorbereiding vir 'n gedeelde leessessie

- Maak seker dat al die leerders die boek kan sien. Indien u klas groot is, werk eerder met 'n kleiner groepie.
- Maak indien moontlik 'n boekstander, sodat u die boek nie hoef vas te hou terwyl u lees nie. (Kyk instruksies op die agterste buite-omslag.)
- Hou 'n liniaal of wyser byderhand, sodat woorde tydens lees gevolg sal kan word.
- Plak plakkertjies by woorde wat u wil uitlig, of gebruik 'n "towervenster". (Gebruik 'n reghoekige stuk papier en knip 'n kleiner reghoek in die middel uit om 'n raam te vorm. Plaas dit tydens die leessessie oor die teks sodat slegs een woord sigbaar is.)

Die eerste gedeelde leessessie

Die eerste sessie fokus op genot en 'n eerste "kyk" na die teks, terwyl die leerders 'n persoonlike reaksie op die teks toon.

- Blaai die storie wat gelees gaan word deur. Praat oor die illustrasies.
- Vra leerders om die storie op grond van die titel en die prente te voorspel.
- Stel nuwe of moeilike woorde bekend voordat die storie gelees word.
- Gebruik woordkaarte om nuwe woorde bekend te stel.
- Maak seker dat u gevoelvol lees, en varieer u stemtoon en tempo.
- Gebruik ook verskillende gebare en gesigsuitdrukkings.
- Gebruik 'n wyser of liniaal om woorde uit te wys terwyl u lees, sodat die leerders sien waar gelees word en die klanke met die simbole op die bladsy vereenselwig. Dit sal hulle ook help om die leesproses van links na regs en van bo na onder waar te neem.
- Stel boekterme soos "woord", "sin", "bladsy", "outeur", "titel" ensovoorts bekend.
- Moedig leerders aan om aan die storie deel te neem deur sekere frases hardop saam te sê (bv. "Hardloop maar so vinnig jy kan. Jy sal my nie vang nie, want ek's die gemmerbroodman!").

Die tweede gedeelde leessessie

- Verskuif die fokus na groter leesbetrokkenheid saam met die onderwyser en na die besprekings wat plaasvind.
- Bevorder woordeskat, begrip, dekoderingsvaardighede en teksstrukture (taal, leestekens, ensovoorts).
- Stel die kenmerke van die spesifieke teks (toneelstuk, niefiksie, fiksie, gedig) aan die leerders bekend.

Die derde gedeelde leessessie

- Die leerders behoort die teks nou self te lees en by mondelinge, praktiese en geskrewe aktiwiteite wat op die teks gebaseer is, betrokke te raak.
- Waar moontlik behoort die gedeelde lees te lei tot gedeelde skryf, waarby u modelleer hoe om teks te skryf en die leerders dit dan probeer doen, terwyl u as fasiliteerder optree. Hierdie modellering van die skryfproses berei die leerders voor om hulle eie skryftake aan te pak.

1 Goeie maats help mekaar

Jana en Mandu ry fiets naby die rivier. Jana ry vinnig. Sy ry al vinniger teen die bult af.

"Nie so vinnig nie, Jana!" roep Mandu. "Jy ry te vinnig!"

Nie so vinnig nie, Jana!

Skielik tref Jana se fiets 'n skerp klip. Sy sien dat sy 'n pap wiel het.

"Ag nee!" roep sy. "My wiel is pap!"

"Moenie bekommerd wees nie, Jana," antwoord Mandu. "Ek sal jou help om dit reg te maak."

Mandu wil vir Jana help, maar hulle het nie 'n pomp of 'n herstelkissie saamgebring nie.

Ag nee! My wiel is pap!
Ek sal jou help om dit reg te maak.

"Ek sal huis toe ry en my pomp gaan haal," sê Mandu.

Sy ry weg en laat Jana alleen met haar hond agter.

"Ek sal nooit weer sonder my herstelkissie gaan ry nie," sê Jana vies vir haarself.

Ek is nou-nou terug!

Jana wag en sy wag en sy wag. Sy wag baie lank en sy begin honger en dors voel.

"Binnekort gaan dit donker wees," dink sy.

Ek wonder of Mandu voor donker terug sal wees?

Net toe kom Mandu terug! Sy het haar ouboet Dumisani saamgebring. Jana is baie bly om hulle te sien. Sy hardloop na hulle toe.

"Ek is so bly julle is terug!" roep Jana bly uit.

Dankie dat jy teruggekom het, Mandu! Het jy 'n pomp saamgebring?

Dumisani help die twee meisies om die wiel reg te maak. Daarna pomp hulle dit styf.

"Kom ons gaan huis toe, voordat dit te donker word," sê hy.

Die kinders ry terug huis toe. Hulle moet ver ry. Die paddas begin al kwaak. Die uile begin hoe-hoe. Die krieke tjirp en die muise piep.

Toe hulle by die huis aankom, gee Jana vir Mandu 'n drukkie.

"Dankie, Mandu," sê sy. "Jy is 'n goeie maat."

"Dis wat maats doen," antwoord Mandu.

Goeie maats help en bedank mekaar!

2 Dis my voëltjie

Sipho se pa is vandag dorp toe. Hy het gevra dat Sipho en sy maat Coen 'n oog oor die skape in die veld moet hou.

Gou raak die twee maats verveeld.

"Kom ons soek 'n voël se nes," stel Coen voor.

"Ja, dan kan ons die eiers uitbroei en babavoëltjies hê," antwoord Sipho.

Die twee seuns begin tussen die takke rondkyk om te sien of hulle 'n nessie sien.

Hulle sien toe 'n klein nessie hoog in een van die bome. Coen klim in die boom om die nessie uit te haal, maar hy val uit die boom uit en maak sy been seer.

"Klim jy liewer op, Sipho, jy is kleiner en ligter as ek," sê Coen.

Die nessie is egter te hoog, en Sipho val ook uit die boom uit.

Terwyl Coen en Sipho onder die boom sit en rus, kom 'n mooi geel-en-rooi voël op 'n stomp naby aan die twee seuns sit.

"Kyk daardie mooi voëltjie!" sê Coen. "Dis myne!"

"Nee, dis myne! Ek het dit eerste gesien!" roep Sipho uit.

"Nee, Sipho, ek is groter as jy, daarom is dit myne!" antwoord Coen.

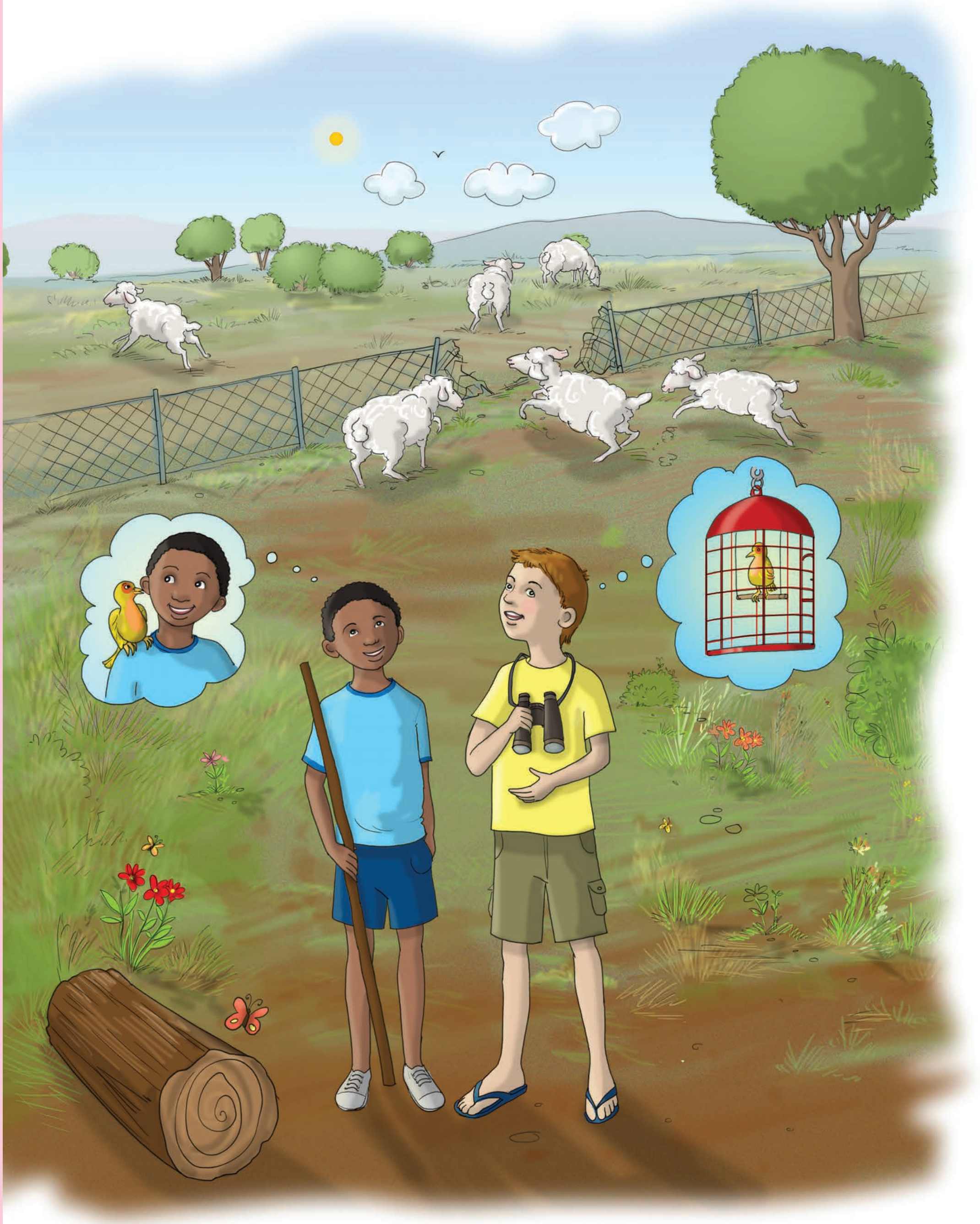

"Boonop het ek 'n hok vir die voël by die huis," sê Coen. "Die voël moet saam met my gaan."

"O nee! Dis my voël, want ek sal hom op my skouer laat sit," sê Sipho.

Net toe kom Sipho se pa terug van die dorp af. "Waaroor stry julle twee?" vra hy.

"Coen wil my voël hê!" antwoord Sipho.

"Watse voël?" vra sy pa.

"Ag nee!" roep Coen uit. "Hy's weg!"

"En wat het van al die skape geword?" wil Sipho se pa weet.

Kinders moenie jaloers op mekaar wees nie.

Dit is vir ons aangenaam om u aan die reeks Grootboeke bekend te stel. Hierdie Grootboek vorm deel van die groter Reënboogreeks, wat werkboeke, 'n bloemlesing, gegradeerde leesboeke en plakkate insluit. Ons hoop dat u die verskeidenheid stories wat by die agt Grootboeke vir hierdie graad ingesluit is, in u onderrig van waarde sal vind, en dat u leerders hulle gedeelde leeservaring sal geniet.

Die Kurrikulum- en Assesseringsbeleidsverklaring (KABV) vir die Grondslagfase lig gedeelde lees as een van die belangrike komponente van die leesstrategie uit. Gedeelde lees vind gewoonlik twee tot vier dae per week plaas, en al die leerders lees dieselfde teks. Die Grootboeke en die gegradeerde leesboeke is vir hierdie doel geskik.

Die gebruik van 'n Grootboek met groot druk is egter uitstekend vir die doel van gedeelde lees, omdat die leerders die woorde en prente kan sien en die storie kan volg terwyl u lees, soos by tradisionele storievertelling. Dit is belangrik dat die leerders om die Grootboek moet sit, sodat hulle dit almal kan sien en die teks kan lees. Die groot druk van die Grootboeke maak dit vir u moontlik om hardop vir 'n groepie leerders in 'n ontspanne, nie-bedreigende atmosfeer voor te lees.

Die Grootboeke in hierdie reeks sal u leerders aan 'n verskeidenheid stories, rympies/gedigte en toneelstukke bekendstel, asook aan inligtings- en grafiese tekste.

Dit is u taak as onderwyser om die stories vir die leerders te laat lééf en om die ervaring prettig en opwindend te maak. Die gebruik van die Grootboeke sal u in staat stel om die leeservaring te modelleer op 'n wyse wat sowel u as u leerders sal geniet. Ons hoop dat hierdie boek u sal help om juis dit te doen.

Maak u eie Grootboekstander

U benodig:

1. Karton van dieselfde breedte as 'n oop Grootboek (60 cm breed) en drie keer die lengte plus 10 cm vir 'n soom (136 cm)
2. Maskeerband
3. Twee knypers of pennetjies

- Vou 'n 10 cm-soom aan die bokant van die karton.
- Verdeel die lengte van die oorblywende karton in drie gelyke dele.
- Vou die karton in die vorm van 'n A-raam, sodat die soom met die ander punt van die karton oorvleuel.
- Plak die soom met maskeerband aan die ander punt van die karton vas soos in die illustrasie hieronder getoon.

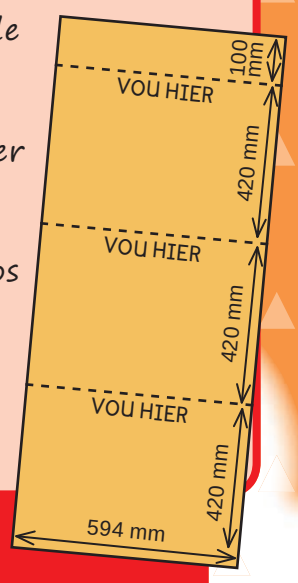

Ander idees vir die gebruik van 'n Grootboek

- Gebruik 'n vel deursigtige plastiek as oorlegsel vir u Grootboek, sodat u en die leerders daarop kan skryf.
- Klem die deursigtige oorlegsel met 'n knyper aan die Grootboek vas.
- Gebruik 'n watergebaseerde pen met wasbare ink om op die oorlegsel te skryf.

ISBN 978-1-4315-2780-9

9 781431 527809

Rainbow WORKBOOKS

ISBN 978-1-4315-2780-9

THIS BOOK MAY NOT BE SOLD.

basic education
Department:
Basic Education
REPUBLIC OF SOUTH AFRICA

Published by the Department of Basic Education
222 Struben Street, Pretoria
South Africa

© Department of Basic Education
First edition 2016

The Department of Basic Education has made every effort to trace copyright holders but if any have been inadvertently overlooked, the Department will be pleased to make the necessary arrangements at the first opportunity.

The Big Books in this series are available in all languages. They were developed by a team of UNISA Language and Education experts as part of their Community Engagement contribution to South Africa's education sector.

Author: V McKay